

*Рибачок Н. П.,
науковий співробітник
Науково-дослідного інституту
фінансового права,
Національний університет ДПС України*

ОПТИМІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ФАКТОР ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ

Бюджетно-податкова політика для сучасної соціально-економічної системи країни постає дієвим важелем оптимізації розвитку, інструментом покращання національних конкурентних позицій. Фактично йдеться про те, що бюджетно-податкова політика забезпечує комплекс позитивних факторів, які сприяють покращанню параметрів ринкової діяльності, інноваційній активності, товарній диверсифікації на міжнародних ринках.

Метою бюджетно-податкової політики є забезпечення соціально-інноваційної орієнтації розвитку країни, а її результатом – активізація науково-технічної та інноваційної діяльності, забезпечення взаємодії державного і приватного капіталу в цілях розвитку науки, техніки, технологій та економіки в цілому.

Головним критерієм традиційного макроекономічного регулювання з позиції забезпечення економічного зростання і соціального розвитку суспільства є рівень перерозподілу ВВП через бюджет. Втім, за сучасних умов функція перерозподілу ВВП через бюджет набуває цілковито нового значення. Адже важливим виміром конкурентоспроможності є формування соціального профілю інформаційної економіки.

Проте бюджетно-податкове регулювання як головний державний інституційний регулятор не може не мати вираженого цільового

характеру та орієнтуватися на критерії вибіркового та пріоритетного фінансування. Скажімо, бюджетне регулювання як інструмент конкурентоспроможності держави може орієнтуватися або виключно на соціальні цілі, або на цілі, що передбачають розбудову держави у довгостроковій перспективі. Робити одночасно уніфіковані соціальні виплати та проводити цільове фінансування неможливо. Вона повинна базуватися на ідеї зростання доходів населення не за рахунок про-інфляційних виплат, а швидше за рахунок зростання ВВП. Тому зниження останнім часом темпів зростання ВВП було зумовлена відсутністю необхідних акцентів, пов'язаних з капіталізацією економіки.

Дотримання оптимального рівня співвідносного «бюджетні доходи – ВВП» є важливим для формування умов для сталого економічного зростання. У роки економічного піднесення його потрібно розглядати у взаємозв'язку з темпами зростання ВВП та відповідно до потреб держави за умов реформування податкової системи. Тому частка доходів бюджету у ВВП, на наш погляд, повинна бути достатньо високою, але не настільки, щоб перетворитися на гальмо розвитку та проведення структурних реформ. Світовий досвід показує, що стабільним податковим системам властива вагома частка доходів бюджету у ВВП. Так, наприклад, протягом останнього періоду відповідні показники сягали таких величин: у Німеччині – 31,4%, Великій Британії – 36,5%, Швеції – 40,1%, Франції – 41,9%, Бельгії – 43,9%, Нідерландах – 46,1%.

Ураховуючи те, що доходи бюджету, в основному, формуються за рахунок податкових надходжень, податкова політика щільно пов'язана з бюджетною в частині завдань щодо фінансового забезпечення бюджетних видатків та стимулювання розвитку економіки. Виходячи з цього, при визначенні перспектив розвитку економіки необхідно проаналізувати передумови і макроекономічні чинники, які впливатимуть на формування бюджетних доходів та пріоритетів бюджетно-податкової політики.

У процесі опрацювання заходів економічної політики, спрямованих на досягнення окреслених орієнтирів, урядам потрібно враховувати ті чинники, які впливають на макроекономічну ситуацію і одночасно на податкові надходження та інші бюджетні показники. Зокрема, серед факторів, які створюватимуть негативний вплив на соціально-економічний розвиток країни, можна відзначити такі:

– відсутність належних економічних передумов, які забезпечували б створення сприятливого підприємницького клімату та достатній рівень інвестиційної привабливості вітчизняного виробництва;

– важкий фінансовий стан багатьох підприємств провідних галузей, що забезпечують інноваційний та інвестиційний розвиток, передусім машинобудування;

– недостатня державна фінансова підтримка за рахунок коштів бюджетів інноваційної діяльності підприємств державної форми власності;

– недостатня забезпеченість реального сектора кредитними ресурсами, особливо тими, що виділяються на середньостроковий і довгостроковий періоди, через слабкий розвиток банківської системи та високі відсотки;

– невідпрацьована система соціальних стандартів в умовах низького рівня доходів більшості населення та недостатність у зв'язку з цим споживчого попиту на внутрішньому ринку;

– накопичення неплатежів за користування комунальними послугами, що гальмує технічне переоснащення житлово-комунального господарства.

З метою зменшення та усунення негативного впливу зазначених факторів важливу роль має оптимізація бюджетного та податкового законодавства.

Зазначимо, що в Україні започаткована бюджетна та податкова реформа, основи якої закладені в нещодавно прийнятих Бюджетному та Податковому кодексах України.

Оптимізація бюджетно-податкового законодавства зумовлює формування більш сприятливого макроекономічного клімату в країні: подолання платіжної кризи, зниження інфляційного рівня, ослаблення негативного впливу податкової системи на економічне зростання та інвестиційну активність, поступовий розвиток фінансових та правових інструментів, що сприяють легалізації доходів підприємців і виплати заробітної плати без «чорної каси» і т. д.

Тому невідкладними завданнями для уряду є здійснення додаткових заходів, що мають забезпечити суттєве розширення фінансової бази, насамперед за рахунок прискорення темпів виробництва та використання сприятливої внутрішньої і зовнішньоекономічної кон'юнктури, поглиблення бюджетної та податкової реформи. Критерієм ефективності реформи повинен стати конструктивний вплив

Оптимізація бюджетно-податкового законодавства як фактор зростання економіки бюджетів на реалізацію базових завдань економічних та соціальних перетворень як у середньостроковій, так і довгостроковій перспективі. Відповідно до світової практики бюджет має стати основним інструментом економічної політики. Насамперед він має вплинути на підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки, зміцнення політичної та соціальної стабільності у країні.

Удосконалення бюджетно-податкового законодавства стає реальним інструментом реалізації бюджетної та податкової політики. Воно сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки.

Список використаної літератури

1. Піхоцький В. Ф. Ефективність бюджетної політики як інструмент соціально-економічного розвитку України / В. Ф. Піхоцький // Фінанси України. – 2010. – № 3. – С. 30–37.
2. Про основні напрями бюджетної політики на 2011 рік: постанова Верховної Ради України: від 04.06.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zaron.rada.gov.ua>.
3. Филюк Г. М. Вплив бюджетно-податкової політики на трансформацію ринкових структур в Україні / Г. М. Филюк // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 56–65.
4. Офіційний сайт Комісії з економіки та фінансів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>